

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет
за приносите на хабилитационния труд и художествено-творческата дейност на

доц. д-р Елена Антонова Дикова

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”
по пиано към катедра „Пиано“ в ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София,
на основание чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ

Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

(обявата е публикувана в ДВ бр. 82/14.10.2022)

Биографични данни

Елена Дикова е завършила с отличие и златен медал СМУ „Любомир Пипков” в София, в класа на проф. Милена Куртева. Получава магистърска степен в НМА „Проф. Панчо Владигеров”, в класа по пиано на проф. Антон Диков. Завършва и специализация за професионална квалификация след магистър (1993-1995) в НМА също при проф. Диков. От 2015 е доктор по музикознание и музикално изкуство. Специализира в майсторски класове предимно във Франция при: проф. Джей Готлиб, проф. Оливие Гардон (професор във висше училище за музика Екол Нормал, Париж), проф. Марчело Абадо, а през 1997 завършва и публичен курс по интерпретация при проф. Доминик Мерле (професор в Парижката национална консерватория). От 1993 е хоноруван, а от 2000 последователно старши и главен асистент в *Клавирна катедра*, а от 2011 е член на катедра *Пиано* към ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“. От 2017 е доцент в същата катедра. В същото време от 1993 е редовен преподавател по пиано в НМУ „Любомир Пипков”. Концертира активно в България, Австрия, Франция, Р.С.Македония, Италия, Унгария, Чехия, Словакия, Сингапур. Солист е на Софийска филхармония, оркестъра на БНР, Камерен ансамбъл „Софийски Солисти” и др. Участва в музикалните фестивали „Софийски музикални седмици“, „Софийско лято“, „Дни на камерната музика Габрово“, „Аполония“, „Pianissimo“, „АМБъл Фестивал“ и др. Осъществява Клавирни рецитали с изпълнения на крупни солови клавирни творби и камерни цикли: интегрално изпълнение на творбите на Равел за цигулка и пиано (с Теодора Христова); интегрално изпълнение на клавирните творби на Красимир Тасков за четири ръце (с проф. д-р Александър Василенко); изпълнение на клавирни квинтети и триа от Ц. Франк, А. Дворжак, С. Рахманинов, Д. Шостакович, Е. Елгар (първо изпълнение в България), Г. Арнаудов (световна премиера), В. Панчев. Музичира в ансамблово дуо с Христо Танев (виолончело), Теодора Христова (цигулка), Александър Василенко (пиано), Иво Калчев (пиано), Борислав Йоцов (кларинет), Кремена Ачева (флейта), Яна Михайлова (флейта) и др. Реализира концертни и студийни записи в БНР: премиери на Клавирен концерт № 4 от А. Йосифов, Г. Арнаудов – *Phantasmagorias IV Brahms versus Wagner*, както и първи изпълнения на творби в България (Соната за виола и пиано оп. 147 от Дмитрий Шостакович, транскрипция за виолончело (Д. Шафран), с Христо Танев, Е. Елгар – Клавирен квинтет ор. 84, А. Копланд – Сюита за две пиана „Били Хлапето“ и др.) Има издадени две CD: „Равел – Произведения за цигулка и пиано“ (с Теодора Христова, цигулка) и авторски компактдиск „Клавирните творби на Красимир Тасков за четири ръце“, съвместно с Александър Василенко, както и участие в авторския диск на Георги Арнаудов „Протичане и пребиваване“. Канена е за член на жури на: Международен конкурс Прищина, Косово (2006), „Vivariano” – София (2016, 2018, 2019 и 2022), „Полихимния” – Скопие, Р.С.Македония (2019), „Пианофест”, Битоля, Р.С.Македония (2019); Международен онлайн конкурс „Winter music competition”; Трети международен конкурс „Сергей Михайлов“, Щип, Р.С.Македония (2022). Член е на Фондация „Панчо Владигеров” от 2005. Имам публикации в сп. „Българско музикознание“, „Музикални хоризонти“, Алманах на НМА и др. Развива активна дейност, свързана със съхраняване и разпространяване на изпълнителското наследство на проф. Антон Диков (неин баща). Награждавана е с дипломи за преподавателски принос и постижения на нейни ученици на международни и национални конкурси в България и чужбина. През 2019 е наградена със Златна лира от СБМТД за „Високи художествено-творчески постижения“.

Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Група от показатели "А" – минимални изисквани точки: 50

Защитена докторска дисертация (на 5.10.2015) на тема *Творческият подход към жанра клавирен концерт в изпълнителското изкуство на Антон Диков* (диплома 75 / 06.10.2015. (50 т.)

Общо точки по група А – 50 т.¹

Група от показатели "В" – минимални изисквани точки: 100

Показател 5. Водеща (самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата.

Камерен концерт „Шедьоври от Франция“, съвместно с Христо Танев, (виолончело) – Международен фестивал „Дни на камерната музика“, Габрово, (12.09.2018); в програмата: Цезар Франк, Ф. Пуленк и К. Дебюси (35 т.); **Камерен концерт за двама пианисти**, съвместно с Иво Калчев – зала Синпура, Консерватория Синпура, Сингапур (28.06.2019); в програмата: Ф. Пуленк – *Соната за 4 ръце*, С. Барбър – *Сюита за 4 ръце „Souvenirs“ Op. 28 (Waltz, Pas de deux, Hesitation-Tango)*, А. Дворжак – *Славянски танц, Op. 72, No. 2*, М. Мошковски – *Испански танци Op. 12, Nos. 1 & 2*, Й. Брамс – *Унгарски танци Nos. 2 & 5*, С. Рахманинов – *Из „Шест пиеси за 4 ръце“ op.11 (Руска песен, Валс, Романс, Слава)* (35 т.); **Камерен концерт „Романтични диалози“**, посветен на 200 години от рождението на Цезар Франк, съвместно със Стоимен Пеев и Йордан Димитров (цигулка), Иво Кръстев (виола) и Христо Танев (виолончело) на Международен музикален фестивал „Софийски музикални седмици“, камерна зала България, (06.06. 2022); в програмата: *Клавирните квинтети* на Антонин Дворжак и Сезар Франк (35 т.); **Два камерни концерта „Шедьоври на младостта“**, съвместно с Йордан Димитров (цигулка) и Христо Танев (виолончело) – Празници на изкуствата „Аполония 2022“, Созопол (04.09.2022) и „Музикални вторници“, зала БИАД, София (01.11.2022); в програмата: Д. Шостакович – *Клавирно трио op.8*, С. Рахманинов – *Елегично трио №1* и Цезар Франк – *Клавирно трио op.1 №1* (35 т.)

Общо точки по група В – 140 т.

Група от показатели "Г" – минимални изисквани точки: 150

Показател 9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата.

Дикова, Елена. Антон Диков – утвърден Бетовенов интерпретатор. В: *Светът на Бетовен, Бетовен и светът. X Академични пролетни четения*. София, Национална музикална академия, 2020, с. 317 – 324; ISSN 1314-9261 (15 т.)

Показател 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд. Представени са 2 концерта и едно CD с клавирни творби на Красимир Тасков за четири ръце; 3 по 35 т. (105 т.)

Показател 14. Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата. Представени са 6 активности (участия в концерти и в записи) по 10 т. (60 т.)

Общо точки по група Г – 180 т.

Група от показатели "Д" – минимални изисквани точки: 80

Показател 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата. Представени са 8 рецензии по 10 т. (80 т.)

Цанев, Димитър. Квинтети от Сезар Франк и Антонин Дворжак. В: *Музикални хоризонти*, 2022, бр. 5, с. 5, ; ISSN 1310-0076 (за камерен концерт „Романтични диалози“, ММФ „Софийски музикални седмици“, камерна зала България, 06.06. 2022); **Займов**, Велислав. Красимир Тасков – Четири бурлески за пиано на четири ръце. В: <http://musicology-bg.com/> 2022; ISSN 2 534-9279 (за концерт на преподаватели от катедра „Пиано“, зала НМА, 14.05.2022); **Гонев**, Марин. Паралелните светове в клавирните квинтети от Антонин Дворжак и Сезар Франк. В: *Музикална критика* – издание за рецензиране на музикални събития, 2022; ISSN 2682-9932 (за камерен концерт „Романтични диалози“, ММФ „Софийски музикални седмици“, камерна зала България, 06.06. 2022); **Богданова**, Роксана. Концерт на клавирно дуо Елена Дикова и Александър Василенко. В: *Музикални хоризонти*, 2022, бр. 1, с. 7; ISSN 1310-0076 (за клавирен концерт с творби на Красимир Тасков за 4 ръце, зала АМТИИ „Проф. А. Диамандиев“, Пловдив, 10.12.2021); **Спасов**, Георги. Един изключителен концерт. В: *Музикална критика* – издание за рецензиране на музикални събития, 2021; ISSN 2682-9932 (за камерен концерт с Яна Михайлова, флейта – ММФ „Софийски музикални седмици“, зала БИАД, 15.06.2021); **Япова**, Наташа. С вдъхновение и смисъл. Концерт на Яна Михайлова и Елена Дикова. В: *Музикални хоризонти*, 2021, бр. 6, с. 11; ISSN 1310-0076 (за камерен концерт с Яна Михайлова, флейта – ММФ „Софийски музикални седмици“, зала БИАД, 15.06.2021); **Въллова**, Елена. Успехи на наши пианисти в Далечния Изток. В: *Галерия на думите*, 2019; ISSN 2534-8973 (за камерен концерт за двама пианисти – зала Синпура, Консерватория Синпура, Сингапур, 28.06.2019); **Лазарова**, Вела. Френски сонатни шедьоври в изпълнение на Елена Дикова и Христо Танев. В: <http://musicology-bg.com/> 2018; ISSN 2 534-9279 (за камерен концерт „Френска сонатна вечер“ - „Дни на камерната музика“, Габрово, 12.09.2018).

¹ **Дикова**, Елена. Антон Диков интерпретира клавирните концерти на Лудвиг ван Бетовен. В: *Музиката – традиции и съвременност*. Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2014, с. 61 – 67; ISBN 978-954-680-968-1
Дикова, Елена. Българският клавирен концерт в репертоара на пианиста Антон Диков. В: *Докторантски четения* 2014. София, „Марс 09“ ЕООД, 2015, с. 31 – 39; ISSN 2367-4873

Дикова, Елена. Бела Барток в изпълнение на пианиста Антон Диков. В: *Международна научна конференция „Изкуство и образование – традиции и съвременност“*, АМТИИ Пловдив 2014, Том I, с. 416 – 425; ISBN 978-954-2963-12-7

Общо точки по група Д – 80 т.

Група от показатели "Е" – минимални изисквани точки: 120

Показател 23. *Участие в международен научен, образователен или художественотворчески проект.* Представени са 7 проекта (конкурси, проекти, фестивали) по 20 т. **(140 т.)**

Показател 28. *Ръководство на майсторски клас, ателие или уъркшоп в областта на изкуствата.* Представени са два майсторски класа в Македония по 20 т. **(40 т.)**

Показател 30. *Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации.*

Награда „Златна лира“ „За високи художествено-творчески постижения“ от СБМТД (20.12.2019) **(10т.)**; Награда за „Значителен принос в реализацията на IV международен фестивал фестивал „Полихимния“ като преподавател“ - Скопие, Р.С.Македония (2019) **(10т.)**; Награда за „Изключителен принос в педагогиката, чрез откриване и развиване на млади музикални таланти“ - III международен музикален фестивал за млади музиканти „Сергей Михайлов“ Щип, Р.С.Македония (2022) **(10т.)**.

Общо точки по група Е – 210 т.

Представената дейност е приносна и качествена, която е достатъчна за защита на академичната длъжност „професор по пиано“ към катедра „Пиано“, ТКДФ в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в ПН 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Изследователска (творческа) дейност, резултати и приноси

Артистичната дейност, която Елена Дикова предлага като хабилитационен труд, е осъществена между 2017 и 2022 година. Съсредоточена е в няколко творчески насоки – рецитали и участия във фестивали като камерен музикант; звукозаписна дейност; участия в жури на международни конкурси и провеждане на майсторски класове предимно в чужбина, пряк резултат от преподавателската ѝ дейност. **Концертните програми** са построени с ясна стилова, жанрова и драматургична конструкция. Изпълненията на мащабни камерни цикли за дуо, трио и квинтет са важна част от интерпретаторския облик на Елена Дикова. **Звукозаписната ѝ дейност** от периода 2017-2022 е особено приносна, поради участието ѝ в авторски компактдискове с българска музика („Клавирните творби на Красимир Тасков за четири ръце“ с Александър Василенко; Георги Арнаудов – „Brahms versus Wagner“ за клавирен квинтет, творба, написана за изпълнителите), премиерните изпълнения (първи за България студиен запис в БНР на Соната за виола и пиано от Шостакович във версия за виолончело; Красимир Тасков – „Три ритуални движения“) и нейния разнообразен и широкоспектърен обхват (например участието в Гала концерт-филм посветен на 175 г. от рождението на композитора Абай Кунанбайев, Алмати, Казахстан). **Дейността ѝ, свързана със съхраняване и разпространяване на изпълнителското наследство на проф. Антон Диков** е представена с 8 активности (срещи, участия в предавания на БНР, проекти, статия), с които в отчетния период тя работи по съхранението и представянето на наследството на Антон Диков в общественото пространство, във връзка с отбелязването на 80 годишнината от рождението му.

Концертни записи, съхранявани във фонда на БНР. Това бих открила като особено важно и приносно в дейността на Е. Дикова, а именно: Цезар Франк – Соната за цигулка и пиано (версия за виолончело), с Христо Танев - концертен запис от фестивала „Дни на камерната музика в Габрово“ 12.09.2018; Франсис Пуленк – Соната за виолончело и пиано, с Христо Танев- концертен запис от фестивала „Дни на камерната музика в Габрово“ 12.09.2018; Клод Дебюси – Соната за виолончело и пиано, с Христо Танев- концертен запис от фестивала „Дни на камерната музика в Габрово“ 12.09.2018; Карл Филип Емануел Бах – Хамбургска соната за флейта и басо континуо, с Яна Михайлова - концертен запис от Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, 15.06.2021; Франц Шуберт – Интродукция и вариации на тема от Хубавата мелничарка оп. 160, D 802, с Яна Михайлова – концертен запис от Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, 15.06.2021; Сергей Прокофиев – Соната за флейта и пиано № 2 оп.94, с Яна Михайлова – концертен запис от Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, 15.06.2021; Цезар Франк – Клавирен квинтет оп. 14, със Стоимен Пеев, Йордан Димитров, Иво Кръстев, Христо Танев – концертен запис от Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, 06.06.2022; Антонин Дворжак – Клавирен квинтет № 2 оп. 81, със Стоимен Пеев, Йордан Димитров, Иво Кръстев, Христо Танев – концертен запис от Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, 06.06.2022.

Учебна и преподавателска дейност

Елена Дикова е активен член на Катедра „Пиано“ към ТКДФ на НМА. Ръководи проекти и концерти със студенти. Участва в екип за създаване и представяне пред аудиторията на *Нови*

клавирни творби от млади композитори за 100 годишния юбилей на НМА (2021). Като клавирен педагог има активна дейност и в НМУ „Любомир Пипков“. Нейни ученици печелят награди на конкурси: **Дара Илиева: I награда** с максимален брой 100 точки на Първи международен конкурс за пианисти „Pianofest“, Битоля (2019), Р. С.Македония; **I награда** на Трети международен конкурс „Сергей Михайлов“, Щип, Р. С.Македония (2022). **Добромир Добрев: III награда** на Международен клавирен конкурс “Vítězslav Novák”, Каминице над Липу, Словакия, 2018; **I награда** с максимален брой 100 точки на IV Международен конкурс „Полихимния” – Скопие, Р.С.Македония (2019); Стипендия от фондация „Й.Камджалов“ (2021); Стипендия „Лидия Кутева“ от фондация „Св.Св. Кирил и Методий“ (2021).

Административна и обществена дейност

Елена Дикова е съществена част от културния пълнеж на страната ни. Тя има публикации, участва редовно в радиопредавания и други обществени дейности, които допринасят за имиджа на НМА, но и за разпространението на българската музика, на постиженията на студенти и ученици, както и на колеги и съмишленици. Дикова представя две публикации: *Голям изпълнител и незаменим учител – спомен за проф. С. Гълъбова.* В: „Музикални хоризонти“, 2019, брой 2, с.25; и *Клавирните цикли на Золтан Кодай и Дьорд Куртаг през погледа на Александър Василенко.* В: „Музикални хоризонти“, 2019, брой 4, с. 9. Активна е в предаванията: Радиокафе, радио София – Концерт по случай 200 години от рождението на Цезар Франк – Разговор с Лили Големинова – 23.06.2022; „Студио музика“ на радио Христо Ботев – „Български музиканти говорят за творчеството на Йозеф Хайдн“ – разговор с Мария Вълчанова – 14.06.2022; „Предаване без име“, радио Христо Ботев – 22.09.2018; 29.09.2018; 24.04.2021; „Моето семейство“, радио Христо Ботев – разговор с Калина Станева – 22.01.2022. Участва в комисия към Национален дарителски фонд „1300 години България” – сесия „Детски работилници за изкуство” – 13.06.2019. Член е на Фондация „Панчо Владигеров“ от 2005. Освен това Елена Дикова отделя време и да участва като член на жури на клавирни конкурси (7 на брой) на: VII Международен конкурс за пианисти “Vivariano” (2018); IV международен фестивал „Полихимния”, Скопие, Р.С.Македония (2019); Председател на жури на VIII Международен конкурс за пианисти “Vivariano”, София (2019); Първи международен конкурс за пианисти „Pianofest”, Битоля, Р.С.Македония, (2019); Международен музикален онлайн конкурс „Winter Music Competition”, Р.С.Македония, (2021); XI международен конкурс за пианисти „Vivariano”, София (2022); Трети международен конкурс „Сергей Михайлов“, Щип, Р.С.Македония (2022).

Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата Нямам.

РЕЦЕНЗИЯТА ми може да завърши със следната оценка:

Въз основа на всичко посочено по-горе, както и на направените изводи върху предложените научна, приложна и преподавателска дейност на доц. д-р **Елена Антонова Дикова**, имайки предвид нейната голяма активност, приносяния характер на предложените преподавателски и научни изяви и мащабът на активности и тяхното качество, **давам своята категорична положителна оценка** и предлагам на уважаемите членове на Научното жури по конкурса за „професор по пиано” в ПН 8.3. Музикално и танцово изкуство, да предложат на съответния Факултетен съвет на НМА да избере доц. д-р Елена Дикова за академичната длъжност „професор“ според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дата 30.12.2022.

Подпис:

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова